

Delavec izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 5'20, za pol leta K 2'60, za četrt leta K 1'30. Posamezna številka 10 vin. Naročnina za Nemčijo za celo leto 5 mark, za Ameriko 2 dolarja. Pošiljatve na uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6, prvo nadstr.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati z enostolpnimi petimi vrsticami se zaračunavajo in sicer: pri enkratni objavi po 18 vin., pri dnevni po 16 vin., pri štiri-kratni po 14 vin., pri dvoletnih objavah po 12 vin. za vsakokrat. — Za razne objave itd. stane peti vrstica 24 vin. — Reklam. so poštni ne proste. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Obvestilo Unijskega načelstva!

Vsem sodrugom blagajnikom in članom Unije rudarjev!

V zmislu sklepa Unijskega se s 1. julijem 1918 zviša društveni prispevek. **Tedenski prispevek** znaša od 1. julija v I. razredu 80 vinarjev, v II. razredu 50 vinarjev in v III. razredu 20 vinarjev. Vstopnina 1 K ostane nespremenjena. Pravtako stopijo ob istem času (1. julija 1918) zvišane podporne datjave iz **izmeri kakor jih je predlagalo načelnštvo, razen smrtnih podpore**, ki se izplačuje do vplačila 13 zvišanih tedenskih prispevkov v dosednji višini in po tem času pa v višini kakor je predlagalo načelnštvo. Tisti člani, ki prejemale v tej prehodni dobi (1. julija) bolniško podporo, dobe od 1. julija dalje tudi zvišano bolniščino po 40 vin. na dan, najvišji znesek je tudi zanje 28 kron.

Člane nujno prosimo, da poravnajo eventualne zaostanke najkasneje do konca junija t. l. ter opozarjamo blagajnike in podblagajnike, da sprejemajo naprej plačane prispevke za po 1. juliju, še le tedaj, ko prejmejo za zvišane prispevke pretiskane znamke.

Sodrug blagajniki dobe še posebna navodila.

Glede na kratek prehodni rok prosimo naše člane in funkcionarje nujno, da se točno ravna po teh navodilih.

Unijsko načelnštvo.

Ne vdajajmo se frazam!

Če bi bili povzročitelji vojne s'utuli, kako ogromno skrb in kako tvegano je danes vprašanje vojne, bi se bili prej marsikaj premislili, preden so začeli krvavi ples. Vse visi na tehtnici. Ne ena ne druga stran ne more danes trditi, da je gotova vojne uspeha, zakaj, če si pribori še tako lepe zmage, ostane vendar le golo dejstvo, da so vse države imele ogromne izdatke, ogromne izgube na blagu in denarju. In kako naj se to zopet pridobi, kdo naj to plača. Ali bodo množice prebivalstva mogle zmagovati vsa bremena. Te skrbi so velike. Poleg tega se uveljavljajo novi smotri, boj za svobodo, za demokracijo, sploh stremjenje po svobodi narodov in delavstvo ima še prav poseben interes, da zahteva kot brezpraven sloj v družbi popolno enakopravnost.

Zbudile so se v meščanskih strankah naravnost strastne politične strasti. Narodnost nastopa proti narodnosti, močnejši brutalizirajo, slabejši očitajo krivice svojemu nasprotniku, ki se jim gode, toda najmanjšega zmisla ni nikjer v merodajnih krogih za sporazumljenje med njimi, da vsi priznavajo veliko moralo o samoodločevanju narodov in svobodo.

Ta politična vprašanja, v marsikaterem oziru popolnoma pravična, so zavzele take dimenzije, da stvarno razmotrivanje o njih sploh ni mogoče. Kdor le omenja napake

gibanja, kdor se drzne le svetovati to ali ono, ga razkriče kot izdajalca. Namesto stvarnimi razpravami delujejo močnejši s terorizmom in denunciacijami, slabejši pa kriče in se zvijajo, namesto, da bi nastopili pravo pot, pot demokratizma, pot sporazumljenja in se združili na tej poti z vsemi demokratičnimi elementi, ki priznavajo enakopravnost narodov in enakopravnost vseh članov človeške družbe.

Po tej poti ne pridemo na zeleno vejico. Socialno-demokratično delavstvo to prav jasno ve, zato pa tudi vztraja na stališču, ki ga zagovarja že od nekdaj. V družbi, ki je tako organizirano kakor je, se morejo doseči uspehi v boju za vsakršno osvoboditev le potom res demokratičnih strank, ki so danes edino socialno-demokratične. Potom socialistične internacionale morejo doseči mali narodi svoje pravice sicer pa ne; ne od centralnih držav ne od entente, kar so dovolj jasno pokazale. Nikakor pa ne mislimo, da je to „kaprica“ sedanjih državnih tvorb. Ne, to je naravna posledica zgodovinskega razvoja, ki ga pa ne smemo prezirati, ker je železni zakon razvoja kapitalistične družbe.

S tega stališča premotrivamo vsa sedanja takozvana aktualna vprašanja in s tega stališča tudi hočemo, da se rešijo, ker je rešitev mogoča le na tak način. V vseh teh bojih moramo premotrivati z realnega stališča, v vsem boju se uveljaviti kot samostojna stranka in povsod naglašati svoje stališče, ki temelji na realnem zgodovinskem razvoju ter povedati, da delavstvo zahteva svobodo narodov, samoodločbo, a zase pa tudi popolno enakopravnost v svobodnem narodu. Delavstvo je bilo žrtev v francoski revoluciji, žrtev v dunajski revoluciji. Ker pa tega vbodoče ne mara, hoče popolno enakopravnost tudi zase in zato tudi nastopa kakor doslej i vbodoče kot samostojna stranka z jasnimi zahtevami in jasno začrtano potjo.

Resolucije z dunajskega zbora Unije rudarjev avstrijskih.

K peti točki dnevnega reda o rudarskih zahtevah med vojnim in prehodnim gospodarstvom je bila sprejeta ta resolucija:

Pač pri nobeni drugi poklicni stroki ni povzročila vojna s svojimi vplivi tako ogromne spremembe v delovnem razmerju in socialnem življenju kakor pri rudarjih. Pomen, ki ga je imelo rudarstvo v vojni, bo pa tudi vbodoče obveljal, kjer gre za ureditev gospodarskih razmer, industrije in prometa.

Zaradi pomankljive hrane in zaradi prenapornega dela zmanjšana delovna zmožnost rudarjev zopet dvigniti in ohraniti trajno zatorej ni le v interesu rudarjev, marveč tudi v interesu države same.

Po vojnih dogodkih zmanjšana in oslabiljena delovna sila rudarjev pa ni bila nič manj znatno ogrožena z odpravo in razveljavitvijo raznih delavskovarstvenih zakonov. Odprava oziroma razveljavitve teh izjemnih naredb med vojno kakor tudi nadaljna izpopolnitev rudarskovarstvenih zakonov mora biti zato nujna naloga zakonodaje.

Dne 25. maja 1918 in naslednje dni na Dunaju zborujoči Unijski zbor rudarjev avstrijskih zahteva zaradi tega, da vlada in zakonodaja avstrijska po končanem vojnem stanju uresniči naslednje najnujnejše zahteve rudarjev:

1. Takoj odpravi določbe ministrske naredbe z dne 11. novembra 1914, drž. zak. št. 314, one ministrske naredbe z dne 9. avgusta 1914, drž. zak. 219, cesarsko naredbo z dne 25. julija 1914, drž. zak. št. 155 cesarsko naredbo z dne 10. oktobra 1914, drž. zak. št. 274, oziroma dovoljene izjeme glede plačevanja mezd, delovnega časa in nedeljskega počitka, dopust žen k nočnemu delu in zaposlenju mladostnih delavcev v rudniku, ki jih je odredilo c. kr. ministrstvo za javna dela.

2. Razširjenje rudarskega zakona v tem zmislu, da bodo rudniški posestniki pravno odgovorni s svojim imetjem za vse prestopke in pregreške zase, za svoje uradnike in paznike kakor tudi za nezgode, ki nastanejo zaradi tega, ker se ne izpolnjujejo rudarskopolijski in drugi obratni predpisi.

a) Nastavitev rudniških nadzornikov, ki jih rudarji svobodno volijo. Delokrog nadzornikov je ločen od onega drugih oblasti in so podrejeni naravnost ministrstvu za javna dela. Ti nadzorni uradniki imajo izvršilno oblast in jih mora biti dovolj, da se nadzira vsaka jama vsaj dvakrat na mesec. Te nadzornike plačuje država.

b) Ti voljeni nadzorniki yelajo obenem kot izvedenci v smislu § 173, 221 in 222 občega rudarskega zakona, kakor tudi § 27 izvršilnih predpisov z dne 14. avgusta 1896 drž. zak. št. 156 in v zmislu § 27 zadrugnega zakona.

3. Uvedba zakonitega osemurnega delavnika za vse pri rudarstvu, na dnevu ali v jami zaposlene delavce. Čas vožnje na delo in vožnje iz jame ter odmori se vračunavajo v delovni čas. Ob visoki toploti nad 30 stopinj Celzija, pri močnem vdiranju vode in treskavih plinov ali sicer škodljivih plinov mora omejiti minister za javna dela delovni čas na šest ur. Izjeme glede na podaljšanje delovnega časa so nedopustne.

4. Ob nedeljah morajo počivati vsa na pridobivanje mereča dela na dnevu in v jami.

5. Mladostni delavci pod 16. letom se v rudarstvu sploh ne smejo zaposlovati. Osebe pod 18. leti se smejo porabljeni le za dnevno delo tako na dnevu kakor tudi v jami, in sicer tako, da to ne ogroža njih telesnega razvoja.

6. V poravnavo sporov med rudniškim posestnikom in delavcem naj bodo pristojna ali obrtna sodišča ali pa naj se ustanove lastna poklicna sodišča. Poklicna sodišča, ki imajo pravice rednega sodišča, se naj ustanove na sedežu vsakega revirnega urada. Predsednik naj bo od države imenovani sodnik. Prisedniki v enakem številu iz vrste rudniških posestnikov in rudarjev se določijo v ločeni volitvi. Razsodišča in poravnalni uradi pri rudarskih zadrugah naj se odpravijo.

7. Rudniške posestnike je zakonito obvezati, da plačujejo svojim delavcem nevarnostni stopnji in fizičnim naporom kakor tudi draginskih razmeram primerno najnižjo plačo. Za presojanje in urejevanje

mezdni razmer se morajo ob primerni spremembi ohraniti mezdne in pritožbene komisije tudi v mirnem času.

8. Zakonito je določiti, da se smejo združni delegati med njih poslovno dobo odpustiti le, če se jim dokaže navadni zločin ali pa so z njihovim ravnanjem podjetnik, paznik ali delavec poškodovani ali prikrajšani. Delovna mezda delegata ne sme biti nižja kot povprečna mezda njegove delovne kategorije.

9. Sprememba občega rudarskega zakona v tem zmislu, da se zagotovi delavcem pri določitvi službenega reda paritetni (enaki) vpliv.

10. Takojšnji odpust rudarjev, paznikov in uradnikov se sme izvršiti le, če je dokazano s pravorekom rednega sodišča, da so zakrivali zločin, iz dobičkarstva ali prestop, ki nasprotuje javni pravdnosti.

Takojšen izstop brez odpovedi se sme izvršiti:

a) če delavca samega ali njegove svojce razžali ali jih pretepa rudniški posestnik sam ali njegovi uradniki in pazniki.

b) če se dogovorjena pogojna plača ne izplača ali ne plačuje ob mezdni rok.

c) če je pri odkaznem delu zdravje in življenje delavca v nevarnosti.

d) če delavca ovirajo podjetnik ali njega uradniki v izvrševanju državljskih pravic.

11. Ob stvkih in izporih se delavci, ki imajo rudniška stanovanja ne smejo izgnati iz stanovanj. Razentega ne sme obsegati najemna pogodba določe, ki bi določale krajši odpovedne roke nego so v kraju običajni.

12. Podržavljenje rudnikov.

Unijski zbor zahteva od vlade, da čimprej uresniči po poti zakonodaje in se naroča Unijskemu načelstvu s socialnodemokratskimi poslanci, da ob primernem času zahtevajo izvedbo teh reform.

K šesti točki dnevnega reda o pravicah rudarjev in pritožbenih komisijah je bila sprejeta ta resolucija:

Vojna je stavila na rudarje izredno velike zahteve, ki so jih prenašali ob najhujšem pomanjkanju in ob izvrševanju izrednega dela.

Z vojnodajatvenim zakonom, premo-govnim zakonom, zlasti pa z militarizacijo, vseh rudniških obratov, je bilo pravno razmerje med delavcem in podjetnikom popolnoma premenjeno, na mesto normalnega delovnega prava je stopila brezpravnost in in se je zaradi tega tudi popolnoma onemogočilo, da bi delavstvo vplivalo na delovne in mezdne razmere. Rudniški posestniki so ta položaj v svojem dobro razumevanem interesnem zastopstvu izdatno izkoristili. Rudarji morajo biti nepogojno pokorni le volji, ki jo diktira interes dobičkar in njega organi. Posledica temu je, da podjetnik popolnoma enostransko določa mezdne in delovne pogoje, naravno v škodo in izgubo rudarjev.

Stevilo nad rudarji izrečenih vojaških disciplinarnih kazni je izredno veliko, še vedno narašča, ker se kazni poostrejuje in raztezajo na nove delikte. Tako se v različnih revirjih tudi prestopki službenega reda povsem obratnih običajev kaznujejo vojaško.

Kazni, katere morajo poleg normalnega dela ob času počitka često prebiti v nezdravih zapornih lokalih, imajo razen škodljivega moralnega vpliva, ker pri rudarju oslabe vsakršno pravno zavest, tudi še za zdravje in delazmožnost rudarjev neizmerno škodljive posledice.

Vpoklicanje za kazni, rudniškim posestnikom in njih organom nevšečnih rudarjev je po vseh revirjih splošen pojav. Posebno zadeva to zaupnike rudarjev, oz. na podlagi zakonov voljene delegate, če hočejo uveljaviti svoje zakonite pravice napram podjetnikom. S tem se rudarstvu edtega tuptam najboljše kvalificirane in najbolj delazmožne rudarje in nadomešča z nerudarji, da često z osebami, ki rudarstvu

niso primerne. Unijski zbor priznava mnogotere napore Unije rudarjev in socialnodemokratskih poslancev, da bi odpravili te razmere, mora vendar ugotoviti, da niso imeli vedno uspeha. Praviloma se sicer odredi preiskava, žal se pa enostranskim podatkom rudniške uprave, ne da bi se stvar preiskala, veruje in s tem nehoti ali morda tudi nevede krepki neomejeno poželjivost jamskih posstnikov po oblasti.

Ce potreba vojna državo sili, da zahteva od svojih državljanov one žrtve, ki jih potrebuje v svojo obrambo, tedaj se sme brezpogojno zahtevati, da te žrtve zahteva od vseh svojih državljanov, da rabi obveznost in varstvo zakonov za delavce in podjetnike enakomerno, ne kakor v rudarstvu, kjer se rabi za delavce sila, za podjetnike pa varstvo zakona.

Obljuba vlade z dne 20. januarja 1918 o odpravi militarizacije obratov je tudi med rudarji zbudila nado, da se sedaj njih pravne razmere in z njimi tudi njih brezupen položaj izboljša. Vladni načrt o splošni delovni dolžnosti odpravlja to nado popolnoma, vlada se je postavila z njo v popolno nasprotje s svojo izjavo. Unijski zbor pozdravlja sklep brambnega odseka, s katerim zamestava vladni načrt, je sklenil, da izdela nov zakon in zahteva, da se da s takojšnjim sklicanjem parlamenta brambnemu odseku, da konča svoje delo. Unijski zbor zahteva in pričakuje, da se pri napravi tega zakona zlasti ozira na sedanje pravne razmere rudarjev in nalaga Unijskemu načelstvu, da se v ta namen dogovori s socialnodemokratskimi poslanci.

Z naredbo o mezdni in pritožbenih komisijah je vlada sama izjavila, da se popolna brezpravnost delavstva ne more dalje vzdržati. S tem dovoljeno varstvo pa zlasti v rudarstvu ni zadostna. Izpolnjevanje razsodb pritožbenih komisij je bilo treba pri rudniških posestnikih često šele s silo doseči. Obravnave pred pritožbene komisije so priredniki podjetnikov sabotirali, tako, da so se morale določiti visoke kazni, če kdo namenoma ne pride k obravnavi. Tožeče delavce in delegate označujejo rudniški posestniki v večini slučajih kot pogrešljive in delomožne ali kot hujskače, tako da je redoma z vložitvijo tožbe zvezan tudi vpoklic. Unijski zbor mora dalje ugotoviti, da je dobro organizirani boj rudniških posestnikov proti razsodbam pritožbenih komisij imel uspeh, podlegli so mu ministri in tudi marsikateri pritožbene komisije, ki določajo namesto mezdni zvišanj premije na izvršeno delo. Stem izpolnjujejo sicer pritožbene komisije staro zahtevo rudniških posestnikov, ki na podlagi izkušenj predpostavljajo svoje dobičkarke interese pred interesi splošnega blaga in smatrajo v svoji znani kratkovidnosti, da bi bilo boljše življenje njih delavcev škodljivo njih dobičkarskim interesom.

S premijskim sistemom se rudniška produkcija ne bo dvignila, pač pa se bo položaj rudarjev po štiri leta trajajoči vojni prav znatno poslabšal.

Unijski zbor zahteva predvsem takojšnjo odpravo vseh onih ukrepov in naredeb, ki nalagajo rudarjem enostranski pritisk in ga s tem brez obrambe in brez pomoči izročajo rudniškim kapitalistom in njih organom; zahteva, da o potrebnem vojaškem vpoklicanju odločuje samo vojaška uprava po javnih in splošnih potrebah; zahteva varstva organizacijskih pravic rudarjev, varstvo njih zborovalne in društvene pravice, kakor tudi sploh vzpostavitev normalnega delavskega prava. Unijski zbor stavi zahtevo tudi iz splošnih in javnih interesov, stavi jo vladi in parlamentu.

Unijski zbor si je svest, da za to zahtevo stoje vsi rudarji, apelira pa tudi nanje da z izpopolnitvijo centralne organizacije pomagajo uresničiti te zahteve. (Dalje prih.)

Državna konferenca

nemške socialnodemokratske stranke
avstrijske.

Nemška soc. demokratska stranka je imela v četrtek in petek svojo državno konferenco na Dunaju. Na konferenci je bilo prejetih več resolucij. Mirovna resolucija zahteva splošni mir brez aneksij, ob samoodločevanju narodov, razoroženje, zvezo narodov in ponudbo miru ter protestira proti izvedbi Breškega in Bukareškega miru; druga resolucija se izreka proti odgoditvi parlamenta in zahteva takojšnje sklicanje državnega zbora; tretja resolucija protestira proti miru s Finsko, ki so ga osrednje vlade sklenile s protirevolucijsko vlado; četrta resolucija zahteva odpravo militarizacije vojnodajatvenih obratov in protestira proti novemu načrtu delovnega zakona; peta resolucija protestira proti proglasitvi prekega sode pri graškem poveljstvu; šesta resolucija se tiče prehrane. Vsi predlogi so bili soglasno sprejeti.

Konferenca objavlja naslednji oklic:

Sodrug i in sodružice!

Na državni konferenci Nemške socialne demokracije v Avstriji zbrani zastopniki iz vseh dežel in vseh industrijskih strok nemške Avstrije so skrbno premotrili sedanji politični in gospodarski položaj delavskega razreda. **Popolnoma enodušno so sprejeli naslednje sklepe:**

1. Državna konferenca ugotavlja, da se nahaja delavstvo v stanju največje razburjenosti. Konferenca **svari vlado** pred učinki, ki bi neizogibno provzročili razburjenje ljudsko razpoloženje, če se delavstvo ne prepriča, da osrednje sile nočejo podaljševati vojno za nobene imperialistične cilje; če se ne zgodi vse, da se zasežejo čim popolneje **živila** in enakomerno razdele; če vlada ne skliče **zopet neutegoma parlamenta** in se ne potruži z vso odločnostjo, da hitro izvede slovesno obljubljeno **ново ureditev delavskega razmerja v vojni industriji** na popolnoma civilnopravni podlagi; ako vlada ne ustreže **socialističnim zahtevam delavstva**.

Državna konferenca je na podlagi poročil iz vseh dežel skrbno presodila **moč delavstva in oblastne pomočke gospodujočih**. Premotrla je **splošni evropski položaj** in sedanja stremjenja po mirovni pogodbi. Na podlagi vestne proučitve vojnih pogojev je prišla konferenca do prepričanja, da sedanji trenutek ni ugoden za večje stavke. **Državna konferenca pozivlja tedaj delavce, da v zadnjem trenutku opuste večje stavke**. Delavstvo se ne sme pustiti izzivati od **podjetnikov**, katerim bi bil v sedanjem trenutku prav dobrodošel vsak boj. Ne sme si pustiti narekovati uro boja po slepi, čeprav še tako umevni strasti, temveč **š** mora samo izbrati ob pravem **upogledu** v avstrijske in splošne evropske bojne pogoje. Državna konferenca pozivlja tedaj delavstvo, **da se pripravi za ugodnejšo uro, ki pride**.

V ta namen je potrebno posvariti delavstvo pred precenjevanjem svoje moči, delavce odvigniti od vsake nepremišljenosti, ki bi utegnile vesti le do **porazov**, in bi delavstvo **za bodočnost napravila nesposobno za vsak boj**, pa tudi povsod oživljati **bojni duh, odločnost in dejansko moč delavskega razreda**, da pazno zasleduje dogodke, da privede vsakega delavca in vsako delavko v strokovno in politično **organizacijo** in da prepoji vse delavstvo s prepričanjem, da se blizamo vsled poostrenja razrednih nasprotstev, katero povzročajo vojne, velikim, **odločilnim bojem med kapitalom in delom**.

Naročajte
in širite

„NAPREJ!“

Na ta način, sodruzi in sodružice, se hočemo oborožiti za uro, ki nas bo v zvezi z našimi brati po drugih deželah privedla do boja in k zmagi.

Državna konferenca nemške socialno-demokratske stranke v Avstriji.

Domači pregled.

Razgovor o položaju rudarjev pri ministru za javna dela. Deputacija organizacije rudarjev se je zglasila s sodruzi Jarolinom, Poldom in poslancem Glöcklom v torek pri ministru Homannu, da mu je predložila pritožbe in zahteve rudarskega unijskega zbora. V prvi vrsti so pojasnili izredne trdote, ki jih povzroča militarizacija rudarskih obratov. Z vpoklicanjem (Einrückendmachen) zaupnikov bo organizacija ki je doslej bistveno pripomogla k obrambi reda v obratih, popolnoma izpodkopana. Popolnoma nemogoče je s hudim pritiskom prisiliti večjo produkcijo. Prehranjevalno vprašanje je v neposredni stiki z delozmožnostjo. Posamezni podjetniki in njih nastavljenici so uvedli pod zaščito militarizacije pravo strahovlado. Posledice se bodo pokazale na najprijetnejši način. Zahteva po osemurnem delavniku v rudarstvu se z navideznimi vzroki tudi ne da kar odklanjati. Delo se mora opravljati v zdravju škodljivem prostoru, pomanjkljiva prehrana, izrabi vse sile, tako da ni mogoče doseči varne delozmožnosti. Odprava ženskega dela in dela mladostnih delavcev je nujna potreba. Delovni minister je izjavil, da je prepričan, da delavci popolnoma vrše svojo dolžnost. Povabil bo v kratkem na posvetovanje vojnega, finančnega ministrstva, na katerem se bo posvetovati o vprašanju militarizacije in zlasti pa o vpoklicanju. Tudi sam je mnenja, da sila ni primeren pomoček za povišanje delazmožnosti. Kolikor je v njegovi moči, bo tudi v bodoče skrbel za boljšo prehrano rudarjev, zakaj če ti odpovedo, pade vse. Razgovor je trajal dve uri.

Seidler bo sklical parlament? Ministrski predsednik Seidler je izjavil nekemu odposlanstvu časnika, da bo sklical parlament z vsu odločnostjo tozadevna pogajanja. Nobenega sredstva ne bo opustil, da zagotovi delazmožnost parlamenta. Če ni bil parlament že prej sklican, je vzrok edino le v tem, ker je hotela vlada imeti „garancije“, da bo parlament res delal. „Arbeiterwille“ dostavlja k tem Seidlerjevim besedam: „To garancijo si je hotel nedvomno vstvariti Seidler z odredbami proti Čehom in Jugoslovonom.“ Priti bo morala druga vlada, drugače ne bo dovolil parlament državnih potrebščin. — Poljaki, niso še zavzeli svojega stališča.

Karl Linhart, urednik „Štajerca“, je v Ptuj dne 3. t. m. umrl. Linhart je bil s Spodnještajerci (nemškimi) zadnjič v avdiciji pri cesarju in je govoril v imenu Slovencev. V prejšnjih letih je bil deloval v slovenski socialnodemokratski organizaciji v Ljubljani in Trbovljah, a je pozneje predsedal. Kot nadarjen govornik in revolucionaren v svojih izjavah je bil priljubljen. Bolehal je že dalje časa. Dočakal je 36 let svojega življenja.

Osmo avstrijsko vojno posojilo je razpisano ob enako ugodnih pogojih kakor prejšnja posojila. Rok za podpisovanje je od 28. maja pa do 2. julija 1918.

Ljubljanski škof kot višji cerkveni poglavar proti novi Šusteršičevi stranki. Knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič je poslal načelnistvu „Slovenske katoliške zveze“ naslednje pismo: Ku. šk. ordinariat v Ljubljani, dne 1. junija 1918, št. 2091. Slavnemu načelnistvu „Slovenske katoliške zveze“ v Ljubljani. Skrb za čistost katoliškega imena in za cerkveno disciplino je ena glavnih dolžnosti škofovih. To izrecno poudarja tudi novi cerkveni zakonik (prim. can. 336) in sedanji papež Benedikt XV. je v svoji prvi okrožnici z dne 1. novem-

bra 1914 določno izjavil, „da ni s cerkvi, kdor ni s škofom“. Ta jasna najnovejša določila najvišje cerkvene oblasti slovesno potrjujejo staro cerkveno prakso, da si nobena stranka, nobeno društvo, noben časnik, nobeno podjetje ne sme lastiti prid evka „katoliški“ brez izrecnega privoljenja lastnega škofa, ker je škof odgovoren za vse, kar nosi v njegovi škofiji „katoliško“ ime. Na tem temelju izjavljam, da se nova stranka, ki si je nadela ime „Slovenska katoliška zveza“, ne more in ne sme imenovati „katoliška“, ker se ne samo ne strinja s cerkvenopolitičnimi navodili škofovimi, ampak jim naravnost nasprotuje.

Avstrijsko-poljsko vprašanje. Uradni korespondenčni urad poroča: Kakor poročajo listi, so prišli včeraj nemški člani zunanjega odseka avstrijske delegacije k ministru za zunanje zadeve grofu Burianu. V 2 in pol urni konferenci se je vršil razgovor o vseh vseh zunanje-političnih vprašanjih, ki so v zvezi s potovanjem grofa Buriana v Berlin. Zlasti se je govorilo o možnosti avstrijsko-poljske rešitve poljskega vprašanja ter so dobili delegati vtisk, da namerava grof Burian tudi v Berlinu zastopati to stališče. Na konferenci se je govorilo tudi o vprašanju sklicanja odseka za zunanje zadeve in armadnega odseka delegacije, pri čemur je izrazil minister Burian namen baviti se s tem vprašanjem. Tudi delegati so bili mnenja, da je sklicanje odsekov nujno, zlasti pa, da je treba sklicati odsek za zunanje zadeve, vendar pa so izrazili mnenja, da naj se odsek skliče še le potem, ko bo državni zbor izpolnil svoje naloge, omejene na gotov termin. Tudi je možnost zborovanja odseka v zvezi z vprašanjem, ali se bo ministrskemu predsedniku posrečilo zagotoviti delazmožnost poslanske zbornice in večino za državne potrebe. V tem slučaju bi bilo mogoče, da se delegacijski odsek sestane začetkom julija.

Nove cene! Naznanjamo tu nove, sedaj veljavne cene, za nekaj zelo priljubljenih „Elsa“ izdelkov, kateri se morejo še dobiti pri E. V. Fellerju, lekarnar v Stubici Elztrg št. 334. (Hrvatsko), dokler je še zaloga in dokler se morejo pripraviti še izdelovati in sicer stane: Fellerjev bololajšajoči fluid z znamko „Elsa-fluid“, 6 dvojnatih ali 2 specialni steklenici K 14.32 franko, 12 dvojnatih ali 4 specialne steklenice K 27.32 franko, nadalje Fellerjeve odvajalne rabarbara kroglice z znamko „Elsakroglice“. 1 zavitek K 7.37 franko ali 2 zavitka K 13.47 franko, Elsa pomada za obraz in varstvo kože (močnejše vrste) K 4.50, tanochina pomada za povspesevanje rast las (močnejše vrste) K 4.50, usipalni prašek kot dodatek K 1, Fellerjevo lilijno milo in še drugi Elsa izdelki se radi prilože in računajo po sedanji ceni, dokler je še zaloga. Cene, katere so navedene v raznih tiskovinah še od preje, sedaj niso več veljavne.

Svetovni pregled.

Svetovna vojna. Najljutejši boji trajajo na francoski fronti še vedno. Nemci so močno utisnili francosko fronto proti Parizu, in sicer do 50 km so se približali mestu. Dosegli so s tem velik uspeh z orožjem, kakor pa poročajo zadnje vesti, se je prodiranje ustavilo in ententa se boji, da prične

Hindenburg napadati nepričakovano na katerem drugem mestu. V Parizu ima o strah. Nemci so zasegli silno množino vojnih potrebščin. Ententa ima svoj vojni svet; kaj nameravajo skleniti ni znano. Vršila se je baje v Rokavovem kanalu tudi pomorska bitka, o kateri pa ni podrobnejših poročil. Na italijanskem bojišču so običajni boji. Italijanska ofenziva v Tirolah je menda ponehala, vendar pa ni izključeno, da se vna mejo na tem bojišču še veliki boji. Na Grškem so se pripravili na ofenzivo proti osrednjim državam. V Rusiji so še vedno nemiri. Še vedno operira Nemčija tam in celo ruska revolucionarna vlada je morala vpoklicati dvanajst letnikov vojaštva, ker so meščanske stranke najbrže vsaj deloma s pomočjo tujih sil organizirali odpor proti revolucionarni vladi. V Kijevu je bila bitka z zarotniki in je proglašeno obsedno stanje. Revolucionarna vlada hoče vsekakor braniti sadove revolucije, ki jih hočejo uničiti sedaj meščanske stranke in sosedni imperialisti vseh barv. O miru ne govore nič. Pač pa o nadaljevanju vojne in o preziranju vseh človeških prav, ki so se pojavila kot zahteve tekom te vojne. Kam to pojde, tega pač ne vemo!

Jurij Plehanov umrl. V neki bolnici na Finskem je umrl te dni Jurij Plehanov, ki je prvi zasegal s tovarišem Axelrodом marksizem v Rusiji. Plehanov je bil iz plemenske rodovine. Studiral je rudarsko akademijo in je bil že dijak revolucionar. Pozneje je bival na Francoskem. Spisal je več knjig in jih prevedel na ruski jezik. Ko so se socialisti razcepili na Ruskem v boljševike in menjševike, je on pripadal tem. V sedanji revoluciji pa se je ločil tudi od menjševikov. Bil je prijatelj entente in je zahteval uničenje nemškega militarizma z vojno. Toda ruski narod je bil proti vojni, zato je izgubil Plehanov v teh prevratih ves vpliv.

Avstrijska pogajanja z rusko vlado so že v toliko napredovala, da je odpotovala v Rusijo vojaška misija 60 častnikov, ki jih vodi generalni major pl. Krejči. Gre za to, da se ukrene, kar je potrebno, da se prepeljejo vojni ujetniki.

Društveni funkcionarji in člani, pozor!

Da vsa nerazporazumljenja odstranimo, sporočamo da je v soboto 23. tedenski prispevek t. l. zapadel.

Vsi člani, ki majo prispevek plačan samo do 13. tedna, se opozarjajo da ta teden zapadli prispevek vplačajo, ker drugače izgube članstvo.

Podpora se upravičenim članom le tedaj izplača, če je vsaj 16. prispevek t. l. že poravnal. Od izplačljive podpore pa se vsi zaostali prispevki odtegnejo.

BOLEČINE V MUSKELJIH zanemarija mnogo ljudi, ker je mnenja, da bodo te bolečine itak minule. Bolečine se pa po nekaj časa zopet vrnejo in sicer tem močnejše, čim bolj se jih zanemarija. Ostaja namreč vedno nekaj od povzročiteljev bolečin v muskelihih nazaj. To bi se dalo pa lahko preprečiti, ako bi se boleče dele trupla s Fellerjevim blagodejnim rastlinskim esenčnim fluidom z znamko „Elsa“-fluid obdrguje in masira. S tem se ne odpravi samo bolečine, marveč na bolečih krajih nastane obenem živahnjša cirkulacija krvi. Kri sili v zadnje kote muskeljev, uniči povzročitelje bolečin in prepreči vrnitev bolečin. 12 steklenic tega blagodejnega sredstva za obdrgnenje pošilja za 14 K 32 h povsod franko lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsa-trg št. 334 (Hrvatsko). Zatore se obenem Fellerjeve milo odvajajoče Rhabarbara-kroglice z zn. „Elsa“-kroglice, to izborno, apetit pospešujoče želodčno sredstvo, 6 škatlic franko za 7 K 37 h naročiti. Izborno in sigurno učinkujoče je tudi sredstvo zoper kurja očesa, ki si je pod označbo Fellerjev turistski flajšter z zn. „Elsa“ mnogo pristašev pridobilo. 1 karton stane le 1 krono ali 2 kroni.

Mirovna pogajanja v Kijevu. Vojaška komisija se še ni sporazumela o demarkacijski črti. Vse točke o pogojih premirja so nakazali trem mešanim komisijam. Glavne težkoče povzročata dve točki, ki tičeta pogojev o potovanju iz enega v drugo državo ozemlje. Ukrajina zahteva, naj se določi natančno pogoji pogodbe, da ne bodo jemali njih lastnine ob meji Ukrajincem, ki se vračajo iz velike Rusije domov. Rakovski je odklonil Ukrajini izjeme od splošnih potovalnih določil.

Pred odločilno bitko na zapadu. Avantna garda napadajoče nemške armade se je približala Parizu do 50 km. Sovražnik je obkolil Reims s treh strani. „Manchester Guardian“ piše: Položaj je kritičen in resen. Le protinapad more spremeniti položaj zaveznikom v korist. Pariško časopisje razpravlja temeljito o ofenzivi in pravi, da je položaj resen. „Matin“ pričakuje veliko bitko na črti Noyon—Soissons—Chateau—Thierry. „Echo de Paris“ pravi: Foch mora varčevati z rezervami, ker imajo Nemci pripravljene še velike sile. „Corriere della sera“ pravi: Če se tudi hitro utrdi fronta zaveznikov, se mora le zelo obžalovati velik umik, ki Nemce vzpodbuja. Borzini je brzojavil „Corrieru della sera“: Zdaj se bijejo še za velike življenske sile, toda pripravlja se nečuten spopad: velika odločilna bitka.

Belgijska politika. K poročilu o odstopu ministrskega predsednika Brocquevila in k imenovanju Cooremana za belgijskega ministrskega predsednika pripominja „Frankfurter Ztg“, da je ta vest velikega pomena za politiko Belgije. Cooreman je Flamec, njegov kabinetski pomeni popoln preobrat flamske politike belgijske vlade. S tem se je odpovedala belgijska vlada politiki aneksije in gospodarske vojne po vojni. Belgija je prva entiteta država, ki je očitno nastopila proti maščevalnim načrtom entente.

Kako poceni je v Švici. Pri nas pada vrednost denarja od dne do dne; z zameno za drugo blago dobiš morda še tucatkrat kaj malega, če pa hočeš blago plačati z denarjem, ga pa ne moreš preplačati. Preprost obed — pišejo „Narodni Noviny“ — s kosčkom govedine, ki je pred vojno veljal komaj 1.50 K, stane danes v Pragi

24 K. V boljših hotelih stane hrana s stanovanjem 50 K na dan, a to je znižana cena samo za stare znance. Ob takih razmerah moramo smatrati Švico za bajno deželo. Če beremo švicarskih listov inserate, se čudom čudimo. Prvovrstni hoteli na Štrickantonskem jezeru kličejo na obisk in javljajo, da stane v njih celodnevna hrana s stanovanjem vred 6—7 frankov. — Podobno nizke cene so pri obleki. Moderno žensko krilo iz pristne volne stane 85—225 frankov. Poletenski plašči 75—100 frankov. Svilnate bluze 22 frankov. — Srečne dežele, ki ima v njih denar še tako veljavo.

Zračna pošta Paris—London. Iz Lyonu poročajo, da bo zračna poštna zveza med Parizom in Londonom kmalu gotova. Dva letalca sta napravila poskus na črti Pariz—London—Pariz. Odpeljala sta se iz Bezona ob 12.50 s hidroplanom, sta prišla v London z enim letom v 3 urah 20 minut.

Zračna pošta v Sahari. Francoski listi poročajo, da je uveden sedaj v francoski Sahari zračni poštni promet. List „Figaro“ poroča, da je dobil prvo na ta način poslano pismo. Iz kraja Inšalah, ki se nahaja približno na sredi potoja med obalo Sredozemskega morja in Nigrom, je šlo pismo v letalu do Biskre, od tam pa po navadni poti v Pariz. Doslej je trajal kurirski promet iz Inšalaha v Biskro 13 dni, zračna pošta pa je rabila samo 3 dni.

Epidemija na Španskem. Iz Madrida poročajo, da je tam za epidemijo obolelih 100.000 oseb. Po vseh provincijalnih mestih je bolna večina prebivalstva. V Maroku je zbolela španska garnizija. Bakteriološka preiskava je dognala, da ni influenčnih bacilov, bolezen razširja neka vrsta moskitov, dolgih dva milimetra. Potek bolezni je navadno mil.

Izdatki Anglije zaveznikom. „Daily News“ poroča: Anglija je izplačala svojim zaveznikom do 1. junija letošnjega leta 13.200.000.000 šilingov; predjem Združenih držav sporazumu je znašal 7 tisoč milijonov šilingov.

Izdajatelj Ivan Mlinar.
Odgovorni urednik Viktor Zore.
Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Učiteljska tiskarna

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

LJUBLJANA, Frančiškanska ulica šte. 6.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejše plakate in vabila za shode in veselice.

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, muzikalij itd.

Stereotipija. Litografija.

Ivan Jax in sin.

Ljubljana Dunajska cesta 17

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev
in stroje za pletenje
(Strickmaschinen)
za rodbino in obrt
Pisalni stroji Adler.

Vozna kolesa.
Ceniki se dobe za-
stoj in franko.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani

Pisarna: Turjaški trg šte. 4, prvo nadstropje
Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne
Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/21—1/21		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Ivan Zajec splošno zdravljenje	1/210—1/211	2—3	Turjaški trg št. 4. Frančiškanska ul. 2.
Dr. Franc Minar kirurg in spl. zdr.	1/21.—1/23		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Alojz Kralgher splošno zdravljenje	1—3		Poljanska cesta 18.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zgledati v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglednico). Brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih. Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznico. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne. S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelnstvo.

Vsaka žena

naj bere moje velezanimivo navodilo o

moderni negi prs.

Preizkušen svet, če uveneg ali niso dovolj polni!

Pišite zaupljivo na naslov:

Ida Krause, Pressburg (Ogrsko), Schanzstrasse 2. Abt. 97

Ne stane nič!

Miši, podgane, stenice ščurki!

Izdelovanje in razpošiljanje izkušenih radikalno učinkovitih uničevalnih pomočkov, za katere dobivamo vsak dan zahvalna pisma! — Proti podganam in mišim 5 K, proti ščurkom in rusom 450 K, tinktura proti stenicam 2—K. Prašek proti moljem K 2— prašek proti mrčesom K 1.50 in 3—, razprševalec zanj 1.20 K, tinktura proti človeškim ušem 1.20 K, prašek proti kurjim ušem K 2—, mazilo proti ušem za živino 1.50 K, prašek proti oblačilnim in perilnim ušem 2 K, tinktura proti vsakim bolham 1 K, 20 tinktura proti sadnemu in zelenjavnemu mrčesju (škodljivcem rastlin) 3 K. Pošilja po povzetju.

Zavod za uničevanje mrčesja M. JUNKER, Zagreb 6 Petrinjska ul. 3 (Hrvaško).

**SRBEČICA
GARJE
LIŠAJ
HRASTE**

Najzaneslivejše sredstvo proti temu je

PARATOL
domače mazilo.

Ne maže, je brez duha, torej tudi čez dan uporabno. Velik lonček K 3.50, dvojni lonček 6 K.

PARATOL—PRAŠEK Škatlji 2.50 K. varuje občutljivo kožo

Qboje se dobi proti predplačilu ali povzetju pri
PARATOL DELAVNICE lekarnarja M. Kleina,
Budapesta VII-13., Rózsa-utca 21.

NADOMESTILO MILA.

za pranje perila, izborno penne in prekaša vse doslej v prometu se nahajajoče izdelke. 1 zavoje t. j. 5 kg K 12—, 1 zavoje z 10 kg K 23—

Preprodajalci dobe popust pri naročbi celoga zaboja z 50 kg. Belo mineralno milo za čiščenje rok in čiščenje perila, 1 zavoje 32 kosov K 14— Nadomestek za toaletno milo v raznih barvah, lepo dišeč, 1 zavoje 32 kosov K 18— Toaletno milo s finim vonjem, roza barve, 1 zavoje 24 vel kosov K 18—. Razpošilja po povzetju. Pri večjem naročilu naj se pošlje polovica zneska naprej. Najmanj se more naročiti en zavoje vsake vrste.

Izvozno podjetje M. JUNKER v Zagrebu št. 6. Petrinjska ulica 3., III., telefon 23-27.